

FRÉTTABRÉF BSSL

Þróunar og jarðabótaúttektir 2007

- Frestur til að sækja um úttekt er til 15. september -

Nú líður að úttektum ráðunauta á þróunar- og jarðabótum ársins. Eins og bændur muna var umsóknarferlinu breytt á þessu ári þannig að hluta af þróunar- og jarðabótum þurfti að sækja um fyrir 1. mars sl. en aðra flokka þarf að sækja um nú á haustmánuðum. **Í raun þarf því núna að sækja um úttekt ráðunauta á hluta af þeim styrkhæfu verkefnum sem í boði eru.** Umsókn um úttekt er þannig einnig umsókn um styrk í þessum flokkum. Þeir flokkar sem sótt var um styrkur til fyrir 1. mars sl. verða einnig til úttektar í haust líkt og verið hefur.

Þeir flokkar sem bændur þurfa að sækja um úttekt á núna eru:

- (3) Kornrækt (skila þarf til BSSL tunkorti eða málsettum upp drætti af kornæktarlandinu)
- (4) Beitarstjórn og landnýting
- (7) Viðhald framræsluskurða

- (8) Kölkun túna (skila þarf til BSSL gögnum um magn kalks (flutningsnóta)

Hægt er að sækja um úttekt í þessa flokka á rafrænu formi á www.bssl.is en þar á forsiðunni hægra megin má sjá hnappinn „Sækja um úttekt“ Einnig er hægt að nálgast eyðublöð á skrifstofum Búnaðarsambands Suðurlands eða hringja inn tiltekna upplýsingar í síma 480-1800

Athugið að ráðunautum er ekki heimilt að framkvæma úttekt nema öll gögn liggja fyrir s.s. málsett kort af kornæktarlandi eða magn kalks (flutningsnótu). Úttekt verður ekki framkvæmd fyrr en þessar upplýsingar hafa borist BSSL.

Haustbeit sauðfjár

Nú er komin sá tími er sauðfjárþændur fara að huga að haustbeitinni. Hvaða lömbum á að beita á grænófóðrið sem sáð var í vor og hve lengi á að beita þeim á það til að ná góðum bata í lömbin?

Fjölmargar tilraunir með haustbeit lamba á grænófóður hafa sýnt fram á að lömb sem beitt er á grænófóður að hausti eru betur þroskuð en þau sem eru með mæðrum sínum á úthaga yfir haustið. Fallþungi þeirra er hærri, skrokkarnir flokkast betur og hafa hærri kjötþróun án þess að fita aukist verulega. Af þeim grænófóðurtegundum sem hafa verið prófaðar hefur fóðurrepja (*Brassica napus*) oft gefið mesta vaxtaraukann fyrir sláturlömb vegna þess að hún er auðmeltanleg og próteininnihald hennar er hátt. Prótein er einmitt aðalbyggingarefni vöðva og því ætti hlutfall vöðva að vera hærra í þungaaukningu lambanna en hlutfall fitu á repjubeitinni. Vaxtargeta lambanna er enn til staðar seinnipart sumars og í haustbyrjun en þau þurfa betra fóður en úthaginn getur boðið upp á til að vaxa. Úthaginn fer að falla um miðjan ágúst og til að fá ekki stöðnun í vöxt lambanna væri æskilegt að taka lömb af láglendisúthaga inn á grænófóður eða áborna há um miðjan ágúst. Ekki eiga þó öll lömb erindi á grænófóðurbeit og verður því að flokka lömb eftir þunga og þroska á beitina. Þau lömb sem koma vel þroskuð úr úthaga og koma ekki til greina sem ásetningur, ætti að koma í sláturhús sem fyrst. Góð leið til að flokka ásetningin frá strax er að láta ómmæla og stiga þau lömb sem koma til greina til ásetnings sem fyrst eftir þau koma af úthaga. Með þeim hætti er verið að velja bráðþroskuðustu einstaklingana til áframhaldandi ræktunnar stofnsins. Einstaklingar sem taka fyrr út þroska þurfa styttri eða enga bötnun að hausti og er það því bæði ræktunarlegur og fjárhagslegur ávinningur að velja ásetningin áður en lömbin eru flokkuð á haustbeitina.

Þegar lömbin koma af úthaga er góð regla að vigta þau og flokka á haustbeitina eftir vigti. Þau sem eru léttust fara á grænófóðrið, en

þau sem þyngri eru fara annað hvort á háarbeið eða beint í sláturhús. Ef þetta er gert á hverju hausti samhliða því að velja ásetninginn fyrir bötnun, fækkar þeim lömbum sem þarf að beita á grænófóður ár frá ári. Æskilegt er að bata lömb sem eru 34 kg eða léttari er þau koma af úthaga á grænófóðri í a.m.k. 4 vikur fyrir slátur. Það tekur tíma fyrir lömbin að læra átið á grænófóðrinu og það tekur líka tíma fyrir líkamann að venjast nýju fóðri. Hæfilegur fjöldi lamba á hvern hektara af hæfilega sprottinni vetrarrepju er 60-90 lömb miðað við 50-75% nýtingu á repjunni og 5 vikna beitar-tímabil. Gott er að hafa há eða úthaga með repjubeitinni til að auka fjölbreytileikan og draga úr hættu á kvillum er geta fylgt einhæfri kálbeit.

Lenging sláturtímans á haustin fram í byrjun desember krefst þess að bata verður sláturlömbin á húsi þar sem beitin er orðin slök. Þar koma lömbin á enn aðra fóðurgerð sem þau verða að venjast og til að ná einhverjum árangri verður að bata þau í a.m.k. 4 vikur. Tilraunir með mismunandi framleiðsluferfi m.t.t. sláturunar í nóvember og desember hafa sýnt ágætán vöxt lamba eftir 6 vikur á innifóðrun. Kjarnfóður skilaði tiltölulega litlu umfram úrvalsgróffóður. Gimbrar fitnuðu óhóflega þegar leið að fengitið en ekki geltu hrútlömbin sem voru í tilrauninni. Samkvæmt þessu ættu allar gimbrar sem eru ekki of léttar, að vera komnar í sláturhús í byrjun nóvember. Þær gimbrar sem eru of léttar á þeim tíma er möguleiki á að bata fram að páskaslátur á úrvalshevi. Með hlidsjón af þessum niðurstöðum ætti að vera fýsilegra að gelda smáa hrúta í byrjun haustsins og bata þá fram í desember heldur en gimbrar.

Upplýsingar um mismunandi grænófóðurtegundir, sáningstíma, áburðargjöf og vaxtardaga, er hægt að nálgast í Handbók bænda 2007, bls. 46-47. Ítarlegri upplýsingar um grænófóðurrækt er að finna í Handbók bænda 2002, bls. 30.

Pórey Bjarnadóttir.

Hauststörfin í sauðfjarrækt 2007

Hauststörfin í sauðfjarrækt á vegum Búnaðarsambands Suðurlands eru nú þegar farin af stað. Dagskrá haustsins er birt hér með fyrirvara um hugsanlegar breytingar. Sýningarhaldið er með svipuðu sniði og undanfarin ár, þ.e. að í þeim sveitum þar sem leyft er að komið sé saman með fé verða samsýningar. Jafnframt verður boðið upp á að þeir sem ætla að láta skoða 20 gimbrar eða færri geta komið með þær á sýningarstað en til að tímaplön standist þarf að panta þær gimbraskoðanir sem aðrar í tíma hjá Búnaðarsambandinu. Sýningarstarf verður skipulagt í samráði við formenn/forráðamenn fjárræktarfélagasvæða á hverjum stað, hvort sem um samsýningar er að ræða eður ei og er vonast til að það samstarf gangi vel eins og verið hefur undangengin ár. Líkt og undanfarin ár verður áhersla lögð á lambaskoðanir.

Á meðan skoðað verður eftir skipulagðri dagskrá geta bændur ekki búist við því að hægt sé að skoða lömb hjá þeim utan þess dags sem skipulagður er á þeirra svæði.

Til að afköst verði sem best við sauðfjárskoðanir þarf aðstaða að vera þannig að dómar gangi sem greiðlegast fyrir sig. Helstu atriði sem þurfa að vera í lagi eru eftirfarandi:

- Hafa ætterni lamba á hreinu, númer föður og nafn og númer móður.
- Þeir sem eru í skýrsluhaldi sauðfjarræktarfélagasvæða að hafa upplýsingar um fjárræktarfélaganúmer veturgamalla hrúta og ætterni þeirra (númer og nafn föður og númer móður).
- Gott er að búið sé að vigta lömb og veturgamla hrúta sem koma á með til dóms ef kostur er. Það sparar mannskap og tíma og minnkar hávaða.
- Hafa sterka og hreina grind eða plötu undir ómsjá og festa vel á jötubönd.
- Hafa aðstöðu fyrir ritara og gott ef búið er að útvega ritara fyrir sýningu.
- Hafa framlengingarsnúru tilbúna og í lagi.
- Gott ljós er nauðsynlegt til að hægt sé að meta ullina.
- Stóla, kassa eða fötur til ásetu fyrir ritara og ómmælingar mann. Ágætt að hafa einnig sæti fyrir þann sem heldur í þegar lömb eru skoðuð.
- Hafa sem flesta starfsmenn við fjárskoðunina, a.m.k. 2 menn að draga og halda í og 1 ritara. Þetta er ekki síður nauðsynlegt þar sem farið er heim á bæi og tveir starfsmenn Búnaðarsambandsins eru við dómsstörf. Ef mjög fálíðað er heima á bæjum getur það seinkað dagsskipulagi og valdið því að komið er mjög seint á þá bæi sem endað er á þann daginn.

Lambhrútar:

Lambhrútar verða mældir og stigaðir líkt og undanfarin ár. Til að fá raunhæft úrval af ásetningshrútum er nauðsynlegt að koma með til dóms og mælinga þrisvar sinnum þann fjölda sem áætlaður er til ásetnings á hverju bú. Einnig er ágætt að fá sem flest lömb undan sæðingahrútum til dóms til að fá sem besta mynd af sæðingahrútunum sem lambsfeðrum. Líkt og undanfarin ár verður boðið upp á aukasýningar á lambhrútum á þeim svæðum sem óskað er, en nauðsynlegt er að vita í tíma hvenær henti best að halda þær á hverju svæði.

Á fundi sauðfjarræktarnefndar Búnaðarsambands Suðurlands sem haldinn var 16. ágúst síðastliðinn var samþykkt að þeir lambhrútar sem verða skoðaðir eftir 19. október verða ekki með í uppröðun fyrir bestu lambhrútabúin. Ástæðurnar eru þær að það getur verið mikill þroskamunur á milli lambhrúta sem dæmdir eru í september annarsvegjar og lok október hinsvegjar. Vel þroskaðir hrútar eru einnig oft farnir að leggja af eftir miðjan október nema þeir séu á því betri haga. Einnig tekur tíma að skrá dóma og vinna síðan úr gögnunum til að raða hrútunum fyrir fundardagana og útbúa viðurkenningarskjöl og platta. Á sama fundi var einnig samþykkt að fækka verðlaunabúunum úr 10 niður 5 og að einungis 3 efstu búin fengu verðlaunaplatta, en 5 efstu búin fái viðurkenningarskjál.

Í lok haustanna verða haldnir sauðfjarræktarfundir þar sem hauststörfin verða gerð upp í sauðfjárdómum, kynntir verða hrútar Sauðfjarsæðingastöðvar Suðurlands, veittar viðurkenningar fyrir álitlegustu lambhrúta haustsins og jafnframt veittar viðurkenningar fyrir „bestu“ BLUP hrútana.

Gimbraskoðanir:

Gert er ráð fyrir að framkvæma gimbraskoðanir samhliða hrútasýningum eins og hægt verður að koma fyrir. Reynt verður að skipuleggja þær skoðanir sem verða ekki á hrútasýningartímabilinu þannig að skoðunarmaður verði á ákveðnum svæðum á ákveðnum dögum. **ÞESS VEGNA ER MJÖG MIKILVÆGT AÐ PANTA GIMBRASKOÐANIR TÍMANLEGA.**

Æskilegt er að láta ómskoða fyrr en seinna á haustin og velja ásetning áður en haustbötun hefst. Með því móti er verið að velja bráðþroskuðustu einstaklingana til ásetnings. Einnig er þá hægt að láta vænstu lömbin strax í slátrun en bata þau lömb sem þurfa á því að halda. Hrutlömb þroskast seinna en gimbrar og því er yfirleitt meiri ávinningur að bata þá, þar sem gimbrum er hættara við fitusöfnun.

Afkvæmarannsóknir hrúta:

Afkvæmarannsóknir hrúta er einn af mikilvægari þáttum sauðfjarræktarinnar. Framleiðnisjóður landbúnaðarins hefur styrkt afkvæmarannsóknir hrúta í nokkur ár og ef bú uppfyllir skilyrði afkvæmarannsóknar kemur styrkurinn til lækkunnar vinnu við ómmælingar og uppgjör afkvæmarannsóknarinnar. Skilyrði afkvæmarannsóknna hrúta eru eftirfarandi:

- Fjöldi afkvæmahópa þarf að vera að lágmarki 5 fyrir lægri styrkin og 8 fyrir hærri styrkin.
- Bú þarf að vera þátttakandi í skýrsluhaldi sauðfjarræktarfélaganna.
- Vorupplýsingum hafi verið skilað til Bændasamtaka Íslands til uppgjörsem fyrst eftir sauðburð og í síðasta lagi fyrir 20. ágúst.
- Fyrir hvern hrút í rannsókn þarf kjötmatsupplýsingar fyrir að lágmarki 10-12 afkvæmi.
- Í hverjum afkvæmahópi skulu ómmæld og stiguð að lágmarki átta lömb af sama kyni í öllum hópum.

Æskilegt er að hafa sem flesta hrúta í afkvæmarannsókn innan bús upp á að fá sem bestan samanburð. Að sjálfsögðu er hægt að

gera upp rannsókn þar sem ekki nást 5 hrútar í rannsókn en þá kemur enginn styrkur til lækkunar á kostnaði bónda. Einnig getur bóndi látið gera upp svokallaða „minni afkvæmarannsókn“ en þá eru einungis notaðar kjötmatsupplýsingar og þarf bóndinn að koma þeim upplýsingum til Búnaðarsambandsins og óska eftir uppgjöri.

Veturgamlir hrútar:

Veturgamlir hrútar verða mældir og stigaðir fyrir þá sem þess óska. Veittar verða viðurkenningar fyrir þrjá stigahæstu veturgömlu hrútana í hverri sýslu úr einstaklingsdómi á haustfundunum í sauðfjárrækt.

Á fræðslufundum í sauðfjárrækt sem haldnir verða í mars/apríl 2008 verður veturgömlu hrútum veittar viðurkenningar fyrir sláturlömb. Viðurkenningar þessar eiga að vera hvati til bænda að nota lambhrúta strax á fyrsta ári á nokkrar ær og helst afkvæmprófa þá til að strax komi í ljós hvernig þeir reynast sem lambsfeður. Á fundi sauðfjárræktarnefndarinnar 16. ágúst síðastliðinn var samþykkt að allir veturgamlir hrútar sem eigi 15 eða fleiri sláturlömb séu í valinu sem besti ræktunargripurinn og það er ekki skilyrði að hrútar fái einstaklingsdóm í haust. Þrír efstu hrútarnir í hverri sýslu fá verðlaunaplatta og viðurkenningarskjöl.

Innheimta/gjaldskrá:

Innheimt verður fyrir alla sauðfjárdóma, það er fyrir skoðun á gimbrum, lambhrútum og veturgömlum hrútum. Á samsýningum verður innheimt eftir ákveðnum fjölda hrúta en ekki eftir tíma (sjá töflu 1).

Þar sem komið er heim á bæi verður gjaldskráin á þessa leið:

- Dómar á sauðfé heima á bæjum ... 5.000 kr/klst/starfsmann.
 - 40% afsláttur er fyrir félaga í búnaðarfélagi / búnaðar sambandi
- Komugjald heim á einstaka bú 2.000 kr
- Lágmarksgjald (komugjald innifalið)..... 3.000 kr
- Styrkur Framleiðnisjóðs landbúnaðararins kemur til lækkunar hjá þeim sem taka þátt í afkvæmarannsókn hrúta, uppfylla skilyrði hennar og gögnum hefur verið komið til Búnaðarsambandsins í tíma.
 - 5-7 hrútar í prófun 5.000 kr
 - 8 hrútar eða fleiri í prófun 10.000 kr

Þar sem samsýningar eru ekki leyfðar er ekki innheimt komugjald ef skoðun fer fram á skipulögðum tíma samkvæmt dagskrá Búnaðarsambandsins.

Álag verður 50% ofan á gjaldskrá Búnaðarsambandsins þar sem óskað er sérstaklega eftir skoðunum um helgar eða á kvöldin.

Skil á heysýnum

Þeir bændur sem ekki hafa skilað inn hirðingarsýnum til Búnaðarsambandsins eru hvattir til að gera það sem fyrst, því fyrr sem sýnin fara í efnagreiningu, því fyrr koma niðurstöður.

Tafla 1. Verðskrá fyrir samsýningar, komugjald innifalið

Hrútar		Gimbrar	
Fjöldi	Verð, kr	Fjöldi	Verð, kr
1-5	1.250	1-10	1.500
6-10	2.500	11-20	3.000
11-15	3.750		
16-20	5.000		
21-25	6.250		
26-30	7.500		
31-35	8.750		
36-40	10.000		
41-45	11.250		
46-50	12.500		
51-55	13.750		
56-60	15.000		

Ekki verður skoðað sauðfé hjá þeim sem eru í skuld við Búnaðarsamband Suðurlands og er viðkomandi aðilum bent á að gera upp við Búnaðarsambandið hið fyrsta. Allt verð er gefið upp án virðisaukaskatts.

Pantanir:

Pantanir fyrir gimbraskoðanir og afkvæmarannsóknir hrúta þurfa að berast til Búnaðarsambands Suðurlands í síðasta lagi **mánudaginn 17. september**. Mikilvægt er að panta lambaskoðanir í tíma til að hægt sé að skipuleggja og jafnframt anna öllum pöntunum á þeim tíma sem hentar sem flestum. Ef pöntun er gerð með mjög stuttum fyrirvara má búast við að ekki verði hægt að sinna henni.

Pantanir fara fram í sínum 480-1800 / 487-4818 / 893-0578 / 894-1560 eða á netföngin fol@bssl.is / thorey@bssl.is. Taka skal fram hentugan tíma og áætlaðan lambafjölda sem skoða á. **Mikilvægt er að vanáætla ekki fjölda lamba um marga tugi í skoðun þar sem það getur valdið mikilli röskun á skipulagi þess dag.**

Með von um áframhaldandi gott samstarf
Sauðfjárræktarráðunautar Bssl.

Útflutningshlutfall kindakjöts

Landbúnaðarráðherra ákvað í lok júní s.l., að fengnum tillögum Bændasamtaka Íslands, að útflutningshlutfall kindakjöts af fé sem slátrað verður árin 2006 - 2007, verði sem hér segi:

Dilkakjöt:

Tímabil og útflutningshlutfall:

20. júlí 2007 - 9. september 2007:	10%
10. september 2007 - 7. nóvember 2007:	16%
8. nóvember 2007 -	10%

Fyrir sömu tímabil og ofan greinir er útflutningshlutfall af kjöti af fullorðnu fé ákveðið 0%.

DAGSKRÁ 2007

Dagsetning	Svæði	Dómarar	
Þriðjudagur	18-Sep	Öræfi (gsk)	FÓL/GMÞ
Miðvikudagur	19-Sep	Öræfi (gsk)	FÓL/GMÞ
Fimmtudagur	20-Sep	Öræfi (hr&gsk)	FÓL/GMÞ
Föstudagur	21-Sep	Austur-Landeyjar/Vestur-Eyjafjöll (hr)	FÓL/GMÞ
Þriðjudagur	18-Sep	Stokkseyrarhreppur (hr&gsk)	ÞB/ÓÖJ
Miðvikudagur	19-Sep	Ásahreppur (hr&gsk)	ÞB/ÓÖJ
Fimmtudagur	20-Sep	Laugardalur (hr&gsk)	ÞB/ÓÖJ
Föstudagur	21-Sep	Gaulverjabæjarhr./Eyrarbakki (hr&gsk)	ÞB/ÓÖJ
Mánudagur	24-Sep	Suðursveit (hr&gsk)	FÓL/HB
Þriðjudagur	25-Sep	Vestur-Landeyjar (hr&gsk)	ÞB/FÓL
Miðvikudagur	26-Sep	Austur-Eyjafjöll (hr)/Afk. Y.-Skógum	ÞB/ÓÖJ
Fimmtudagur	27-Sep	Grímsnes (hr&gsk)	FÓL/ÓÖJ
Föstudagur	28-Sep	Fljótshlíð/Hvolhreppur (hr&gsk)	FÓL/ÓÖJ
Mánudagur	24-Sep	Þingvallasveit (gsk)	ÓÖJ/GMÞ
Þriðjudagur	25-Sep	Þingvallasveit (hr&gsk)	ÓÖJ/GMÞ
Miðvikudagur	26-Sep	Holta-og Landsveit (hr&gsk)	FÓL/GMÞ
Fimmtudagur	27-Sep	Hrunamannahreppur (hr&gsk)	ÞB/GMÞ
Föstudagur	28-Sep	Hrunamannahreppur (hr&gsk)	ÞB/GMÞ
Mánudagur	1-Okt	Villingaholtshreppur (hr&gsk)	ÞB/GJ
Þriðjudagur	2-Okt	Gnúpverjahreppur (hr&gsk)	FÓL/ÓÖJ
Miðvikudagur	3-Okt	Skeiðahreppur (hr&gsk)	FÓL/ÓÖJ
Fimmtudagur	4-Okt	Hörgslandshreppur (hr&gsk)	FÓL/GMÞ
Föstudagur	5-Okt	Meðalland (hr&gsk)	FÓL/GMÞ
Mánudagur	1-Okt	Rangárvallahreppur (hr&gsk)	FÓL/ÓÖJ
Þriðjudagur	2-Okt	Hraungerðishreppur (hr&gsk)	ÞB/GMÞ
Miðvikudagur	3-Okt	Hraungerðishreppur (hr&gsk)	ÞB/GMÞ
Fimmtudagur	4-Okt	Biskupstungur (hr&gsk)	ÞB/ÓÖJ
Föstudagur	5-Okt	Hvammshr./Dyrhólahr. (hr)	ÞB/ÓÖJ
Mánudagur	8-Okt	Kirkjubæjarhreppur (hr)	ÞB/GMÞ
Þriðjudagur	9-Okt	Skaftártunga (hr&gsk)	FÓL/ÓÖJ
Miðvikudagur	10-Okt	Skaftártunga (hr&gsk)	FÓL/ÓÖJ
Fimmtudagur	11-Okt	Álftaver (hr&gsk)	FÓL/ÓÖJ
Föstudagur	12-Okt	Grafningur (hr&gsk)	FÓL/ÓÖJ
Mánudagur	8-Okt	Selvogur (hr&gsk)	ÓÖJ
Þriðjudagur	9-Okt	Mýrar (hr&gsk)	ÞB/GMÞ
Miðvikudagur	10-Okt	Lón (hr&gsk)	ÞB/GMÞ
Fimmtudagur	11-Okt	Nes (hr&gsk)	ÞB/GMÞ
Mánudagur	15-Okt	Mýrdalshreppur (gsk)	FÓL/ÞB
Þriðjudagur	16-Okt	Grímsnes (gsk)	ÞB/ÓÖJ
Mánudagur	15-Okt	Ölfus (hr&gsk)	ÓÖJ

Dagskrá er birt með fyrirvara um breytingar. Áætlaður tími er á hverjum stað með fyrirvara um breytingar.

hr=Hrútasýning gsk=Gimbraskoðun hr&gsk=Hrútasýning og gimbraskoðanir ef tími leyfir

Dómarar: FÓL: Fanney Ólöf Lárusdóttir, GMÞ: Grétar Már Þorkelsson, GJ: Guðmundur Jóhannesson,

GMÞ: Grétar Már Þorkelsson, ÓÖJ: Óðinn Örn Jóhannsson og ÞB: Þórey Bjarnadóttir.